

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Oslo, 09.12.2021

Deres ref.:
13/4417-254Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/9641Saksbehandler:
Glenn Storbråten

Klage på driftskonsesjon for Nordic Rutile – vurdering av anførsler

Nordic Rutile AS fikk 17. juni driftskonsesjon fra Direktoratet for mineralforvaltning. Vedtaket er påklaget av ulike klagere. Klima- og miljødepartementet ba i brev 23. november Miljødirektoratet vurdere anførslene som omhandler de miljømessige konsekvensene av Nordic Rutilens prosjekt i Engebøfjellet.

Driftskonsesjonen er påklaget, og Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) oversendte klagen til Nærings- og fiskeridepartementet for endelig avgjørelse. Miljødirektoratets vurdering av anførslene i de enkelte klagen følger under.

Klager fra miljøorganisasjoner

Natur og Ungdom og Naturvernforbundet (i samarbeid med ti andre organisasjoner) har klaget på vedtak om driftskonsesjon. Flere av klagerne berører forhold som ligger innenfor Miljødirektoratets ansvarsfelt.

Den eksisterende tillatelsen til forurensende virksomhet er "ugyldig"

Klager mener tillatelse gitt av Miljødirektoratet er ugyldig og ikke kan legges til grunn for driftstillatelsen. Dette er basert på at

- a) Det omsøkte driftsopplegget er gjennomgripende endret i forhold til grunnlaget for den eksisterende tillatelsen til forurensende virksomhet

Miljødirektoratets vurdering

Disse forholdene er vurdert gjennom Miljødirektoratets avslag, datert 26. juni 2020, på begjæring om omgjøring av tillatelse, datert 5. juni 2015, og i Klima- og miljødepartementets (KLD) avgjørelse datert 23. november 2021 av klage på Miljødirektoratets vedtak om endret tillatelse av 18. januar 2021. Vårt avslag på omgjøringsbegjæring og KLDs vedtak i klage på endret tillatelse ligger vedlagt.

Tillatelse etter forurensningsloven er i utgangspunktet ikke et grunnlag for driftskonsesjon etter mineralloven. Det er ingen rekkefølgebestemmelse for disse vedtakene, men det vil likevel være naturlig å se hen til vurderinger som er gjort.

Det er riktig at det er gjort endringer i driftsopplegget. Både i avslaget på omgjøringsbegjæringen og avgjørelsen i klagesaken er det gjort vurderinger av endringene, og i begge sakene er det påpekt at man må forvente at prosjekt av dette omfang vil justeres og optimaliseres etter at tillatelse er gitt. Endringer er med andre ord påregnelig. Nedskalert drift og uttak av en større andel granat, vil måtte vurderes nærmere i forbindelse med avfallshåndteringsplanen som Nordic Rutile skal utarbeide. Denne planen skal godkjennes av Miljødirektoratet før deponering kan starte.

b) Nordic Rutile AS har ikke tillatelse til å bruke SIBX

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet ga Nordic Rutile AS tillatelse til bruk av SIBX 18 januar 2021. Klagesak i den forbindelse ble avgjort av KLD 23. november 2021.

c) Nordic Rutile AS har i ikke tillatelse til å slippe ut mikroplast

Miljødirektoratets vurdering

I søknad om tillatelse etter forurensningsloven er utslipp av mikroplast ikke inkludert. Det er heller ikke stilt spesifikke krav til utslipp av mikroplast i tillatelsen. Basert på informasjon fra tilsvarende virksomhet, er utslipp av mindre mengder plast påregnelig. Påregnelige utslipp fra en aktivitet er omfattet av tillatelsen, selv om de ikke er spesifikt nevnt i tillatelsen. For øvrig gjelder kravet i tillatelsens punkt 1.3, om å redusere forurensningen så langt som mulig, også for utslipp av mikroplast.

d) Avfallshåndteringsplan var ikke del av søknaden da tillatelsen til forurensende virksomhet ble gitt

Miljødirektoratets vurdering

Det følger av avfallsforskriften § 17-5 at forslag til avfallshåndteringsplan skal følge søknad om tillatelse til avfallsanlegg. Den opprinnelige søknaden ble sendt inn før avfallsdirektivets krav om avfallshåndteringsplan var implementert i norsk regelverk. Før vedtak om tillatelse ble det likevel vurdert at søknaden inneholdt tilstrekkelig informasjon om avfallshåndtering, selv om dette ikke var sammenstilt i ett dokument. I tråd med avfallsforskriften § 17-7 og tillatelsens punkt 8.3 skal en fullstendig avfallshåndteringsplan sendes inn og godkjennes av Miljødirektoratet før deponering kan starte. Planen skal utarbeides med sikte på minimering, behandling, nyttiggjøring og deponering av mineralavfallet. Formålet med planen er blant annet å forhindre eller begrense avfallsproduksjonen og dens skadevirkninger, bl.a. ved å vurdere tilbakefylling av avfallet i det tomme bruddet (gruven), forutsatt at dette er teknisk og økonomisk mulig, og miljømessig forsvarlig.

Mangelfull vurdering etter Naturmangfoldloven

Klager mener at samlet belastning, kunnskap og føre-var prinsippet etter naturmangfoldloven ikke er vurdert tilstrekkelig.

Miljødirektoratets vurdering

Etter naturmangfoldloven skal samlet belastning vurderes i hver enkelt sak. Eventuell ny gruvevirksomhet og tilhørende deponering må vurderes og tillates både etter plan- og bygningsloven, forurensningsloven og mineralloven. Samlet belastning er for øvrig vurdert i opprinnelig tillatelse etter forurensningsloven. Verken mikroplast eller SIBX var tema i disse vurderingene, men disse er vurdert bl.a. i forbindelse med omgjøringsbegjæring og revidert tillatelse.

Med hensyn til kunnskapsgrunnlag og føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven, er dette vurdert i forbindelse med opprinnelig tillatelse, og i senere vurderinger av saken tilknyttet omgjøringsbegjæring, revidert tillatelse m.m. SIBX er grundig vurdert i Miljødirektoratets saksbehandling, og konklusjonen er at det bare er i et svært begrenset område rundt utslippspunktet at konsentrasjonene vil kunne komme over PNEC (predicted no-effect concentration). Med hensyn til utlekking av metaller, spredning av partikler og langtidsvirkninger av deponi i fjorden, er dette vurdert i opprinnelig tillatelse og i påfølgende klagesaker. Det vil alltid være usikkerhet knyttet til konsekvenser av tiltaket, men vi har konkludert med at det er forsvarlig å gi tillatelse til virksomheten, basert på de vilkår som er satt.

For andre klagepunkter knyttet til rødlistearter, mineralpartikler som kan feste seg til egg, plankton og giftpartikler samt nærhet til laksefjord er problemstillinger ble vurdert i vedtaket til tillatelsen fra 2015.

Klage fra Flokenes fiskefarm og Norges Fiskarlag

Flokenes fiskefarm anfører at manglende vurdering av om konsekvenser av sjødeponiet er i strid med kravene minerallovens § 43 setter for vurderinger knyttet til driftskonsesjon. Flokenes fiskefarm mener tillatelsen etter forurensningsloven ikke gir svar på hvordan drift og utslipp skal reguleres dersom avfallet sprer seg utenfor deponiområdet, eller dersom utslippene går ut over sjømattrygghet og human helse, eller dersom driften viser negative effekter på kysttorsk, laks og andre arter. Flokenes fiskefarm mener disse problemstillingene skulle vært regulert gjennom driftsplanen.

Flokenes fiskefarm hevder at gravedriften vil ha svært inngripende konsekvenser for deres produksjonsanlegg for laks. Det vises særlig til lokaliteten Dyvika, som Flokenes fiskefarm skriver befinner seg fysisk over det planlagte sjødeponiet. Flokenes fiskefarm skriver at fortøyningen til anlegget ligger innenfor det regulerte deponiområdet.

Norges Fiskarlag viser til spørsmål om sjødeponiet, og viser særlig til problemstillingene knyttet til spredning av mineralpartikler, prosesskjemikalier, tungmetaller i tillegg til effekter av sprengning. Fiskarlaget mener at driftstillatelsen burde svart på hvordan driften skal reguleres hvis/når det viser seg hvordan noen av de nevnte temaene medfører negativ effekt på sjømattrygghet og human helse, på bestandssituasjonen for kysttorsk, laks etc., eller når gruveavfallet sprer seg utover fastsatt deponiområde. De viser videre til at Direktoratet for mineralforvaltning ikke har hatt sjødeponiet som tema i sine vurderinger av driftstillatelse, siden DMF mener dette er tilstrekkelig ivaretatt i tillatelsen etter forurensningsloven. Fiskarlaget frykter at spørsmålene om "fjordmiljøet, sjømattryggheten,

gyteområder, viktige bestander og fiskeri- og sjømatnæringen faller da «mellom alle stoler» i forvaltningen".

Vår vurdering av miljømessige konsekvenser

Miljødirektoratet viser til DMFs vedtak og til oversendelse av klage, der det bemerkes at sjødeponi er tillatt i tillatelse etter forurensningsloven, og DMF mener det er riktig å støtte seg på deponiløsningen som er vurdert av planmyndigheten og miljømyndigheten.

Påstanden om at tillatelsen som er gitt etter forurensningsloven ikke gir svar på hvordan drift reguleres dersom avfallet sprer seg utenfor deponiområdet, er ikke riktig. I tillatelsen er det satt krav om at deponeringen stoppes ved overskridelser av grensene som er satt. Videre deponering skal ikke skje før årsak til overskridelsene er avklart og behandlet (tillatelsens punkt 8.4.2). Med tanke på akutt forurensning er det stilt krav om forebyggende og beredskapsmessige tiltak (tillatelsens punkt 11). Dette skal baseres på en miljørisikoanalyse.

Med hensyn til mattrygghet, er det i tillatelsen stilt krav om overvåking. Overvåkingen skal omfatte mattrygghet, og resultater fra overvåkingen skal rapporteres til Miljødirektoratet. Avstanden fra området som er regulert til deponi til oppdrettslokaliteten Dyvika er ca. 2 km.

Miljødirektoratet påpeker at tillatelsen etter forurensningsloven stiller krav til driftsfasen. Det er satt strenge krav til konsentrasjoner av partikler, og disse skal overvåkes kontinuerlig. Ved overskridelse skal deponeringen stoppes inntil overskridelsene er avklart og behandlet (tillatelsen punkt 8.4.2). Bedriften er også pålagt å overvåke effekter av sine utslipp.

Vi mener derfor at miljømessige problemstillinger Norges fiskarlag tar opp i sin klage er dekket gjennom tillatelse etter forurensningsloven og vil kunne følges opp av Miljødirektoratet. Det er derfor rimelig at DMF henviser til denne tillatelsen.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Harald Sørby
seksjonsleder

Glenn Kristian Storbråten
seniorrådgiver

Vedlegg

- 1 Avslag på begjæring om omgjøring av vedtak (juni 2020)
- 2 Avgjørelse i klagesak om revidert tillatelse for forurensende virksomhet etter forurensningsloven for Nordic Rutile AS (nov. 2021)

